

tie heb gevonden, dat ik op den rechten weg ben. Vagebond, ja, dat is het!... Vagebond!

DE TIENDE HOOFDSTUK.

EENE GOEDE DAAD WORDT STEEDS BELOOND.

Robert en Bertrand wandelden koutend en met zichtbaar genoegen de frissche lucht met volle teugen inadend.

— Ik geloof, zei de eerste, dat ik niet gemakkelijk meer zal kunnen thuis blijven, na zulke wandeling... Ik moet veel overeenkomst hebben met den dronkaard, die gedurende eenigen tijd geen alcohol meer heeft geproefd, maar eens dat hij een glaasje genever aan de lippen heeft gezet, hem weer niet meer ontberen kan.

— We kunnen dagelijks zulke wandeling maken.

— En Nora?

— Nora!... Nora!...

Robert keek zijn makker aan en fronste het voorhoofd.

— Welnu?... Nora?

Bertrand antwoordde slechts na een paar passen verder te zijn gegaan.

— Vergeef me dien spijtigen uitroep, zegde hij, maar op al wat ik zeg en voorstel antwoordt ge mij altijd: En Nora? Dat wordt vervelend op het laatst.

— Vervelend?

— Het maakt toch zenuwachtig.

— Ge weet, Bertrand, dat ik mij met mijne vrouw niet opdring, en ge vrij zijt alleen uwen weg te gaan. Ik wil gelooven, dat wij u tot last zijn, maar dat geeft u toch het recht niet Nora voorbij te zien... Wij lijden onder onze gedwongen opsluiting, maar het is zeker dat Nora er nog meer onder lijdt. Het is ons nog gebeurd, van onze

vrijheid beroofd te zijn.

Bertrand glimlachte.

— Inderdaad, sprak hij.

— En ik wilde dus zeggen: Als ik nog eene wandeling doe buiten het park van het kasteel, zal Nora me vergezellen.

— Daar straks spraken we over het gevaar, dat ze dan met ons zou loopen.

— 't Is waar... Er blijft mij dan niets anders over, dan insgelijks in het slot mijne dagen te slijten.

— Tot het einde van uw leven?

— O, neen!

— Die kreet kwam uit het hart. Gij verveelt er u dus ook, niettegenstaande het gezelschap uwer lieve vrouw?

— Ja, dat is zoo.

— Ik heb een voorstel te doen.

— Spreek!

— Laat ons terug de wijde wereld ingaan. Waarom zoudt ge Nora niet ergens in eene groote stad laten wonen, waar niemand haar kent, en waar ze vrij zou kunnen leven. Wij zouden opnieuw samen den strijd tegen de maatschappij aanvatten, en gij zoudt Nora kunnen opzoeken na elken tocht. Zou dat voor haar geen beter leven zijn?

— Dat zou misschien te doen zijn, doch, zal Nora het willen?

— Vraag het haar.

— Dezen avond nog.

— Ge ziet dat we op het laatst nog tot akkoord komen...

— Ik heb honger.

— En ik dan!

— De eerste herberg, die wij zien en die ons deftig genoeg toeschijnt om graaf en baron van eten en drinken te voorzien, stappen we binnen.

— Eene herberg?... Hoe minder menschen we ontmoeten, hoe beter... Ginder is eene hoeve, bezijden den weg. Zouden we niet liever daar aankloppen?

— Zooals ge wilt.

Ze gingen het pad op, dat naar de hoeve leidde, en stonden weldra voor de gesloten deur van het woonhuis.

Binnen klonken stemmen, zeer luid.

De beide mannen luisterden.

— De baron kan toch geen steenen hart hebben, zei de eene vrouwenstem.

— Er is hier geen kwestie van hart, antwoordde eene grove mannenstem. De baron kan toch niet van den hemelschen dauw leven, en, als zijne pachters niet betalen, kan hij het evenmin, en hij moet toch zijne rekeningen voldoen als iedereen.

— Dat is waar, heer, maar hij is schatrijk en de eenige franken, die wij ten achter staan, zullen hem toch niet beletten te slapen.

— Eenige franken!... Driehonderd frank!... Een gansch half jaar huurgeld!... Nu, alle verdere smeekingten zijn overbodig... Indien binnen acht dagen het geld niet binnen is, laat ik u op straat zetten.

— Dat zult ge niet doen... Waar zal ik met mijne kinderkes blijven?... Heb toch medelijden!

— Medelijden... Dat is zeer schoon, maar ik kan toch het geld er niet uit mijnen zak bijleggen... Ja, ik weet het, ge zult het mij teruggeven... Ik ken dat, maar wanneer?... De gouden stukken wassen niet op mijnen rug!... Ik heb ook kinderen! Ge hebt mij verstaan, hé? Binnen acht dagen het geld of buiten!

— De eeuwige historie, zei Robert.

— En dan neemt men het ons kwalijk, dat we nu en dan een wijkaard van het overvloedige ontlasten, sprak Bertrand.

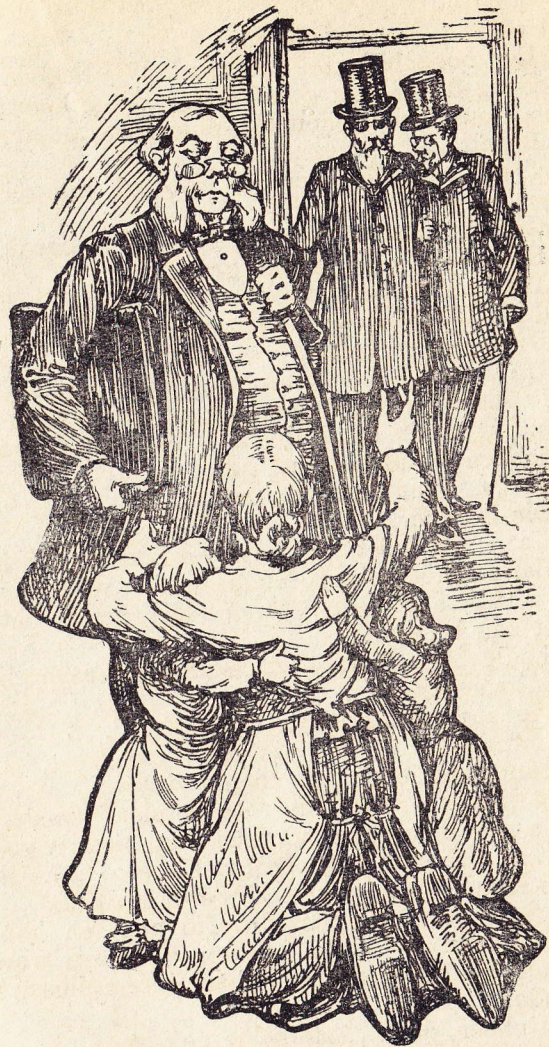
Hij opende de deur en trad binnen, door Robert gevolgd.

Eene nog jonge vrouw, tegen wier rokken twee kinderen hun hoofdjes aandrukten, als om zich te verbergen voor den barschen rentmeester, stak smeekend de handen op en kreet:

— Heb dan toch medelijden met mijne arme schaapkens van kinderen!

De rentmeester nam de binnenkomenden van het hoofd tot de voeten op, groette hen beleefd, door den hoed af te nemen, en, zich dan tot de vrouw wendende, sprak hij barsch:

— Tot binnen acht dagen. Onthoud wel wat ik u heb

«Heb dan toch medelijden.» (Blz. 118)

gezegd.

Hij wilde zich verwijderen.

— Een oogenblik, zei Bertrand. Wij hebben onwillekeurig een gedeelte van de samenspraak gehoord, die gij met deze vrouw hebt gehouden. Wie is uw meester?

— Baron van Piereghem.

Bertrand wendde zich tot Robert en zei in het Fransch:

— Gelieve dien naam niet te vergeten, baron.

— Ik zal hem opteekenen, graaf.

— Hoeveel is deze vrouw u schuldig? zoo richtte Bertrand het woord weer tot den rentmeester.

— Driehonderd frank.

Bertrand haalde een brievenstasch te voorschijn.

— Ik moet u doen opmerken, zei de rentmeester, nu ook in het Fransch, dat die vrouw een slechte betaalster is. Wij hebben altijd last met haar.

— Zoo?... Wat doet haar man?

— Die is dood.

— Ha!... Ze moet den kost verdienen voor haar en hare kinderen, hien op deze kleine hoeve, welke er eerder een hut uitziet... En dan verwondert het u dat ze de pacht niet kan betalen.

Hij haalde drie bankbiljetten uit zijn tasch en reikte ze den rentmeester over.

— Geef me een kwijtschrift, sprak hij.

De rentmeester voldeed aan dit verzoek.

Bertrand keerde zich nu tot de vrouw:

— Ge hebt nu niets meer te betalen, moederke, en ik zal eens met den baron spreken. Hij moet u voor niet laten wonen... Hier is nog een briefje voor u... Ge moet kousjes en kleederen voor uwe kinderen koopen.

De vrouw nam het bankbriefje aan, en kon geen woord uitbrengen... Tranen leekten van hare wangen...

— Kom, zei Bertrand tot Robert, hier zullen we niets te eten vinden.

— Mijnheer, dank... stamelde de vrouw.

Hare tranen verstikten hare stem. Ze nam hare beide kinderen van den grond en drukte ze aan haren boezem.

— Gered! kreet ze. O, mijnheer!...

— Zorg goed voor uwe kleinen, zei Bertrand, en hij

verliet de hoeve, door Robert en den rentmeester gevolgd.

Buiten wisselde hij met zijn makker eenige woorden in eene vreemde taal, die de rentmeester niet verstond.

Robert knikte bevestigend en richtte het woord tot den rentmeester:

— Wij zijn niet bekend in deze streek. Kunt ge ons geen afspanning aanwijzen, waar we een stevig middagmaal kunnen vinden?

— Zeker, heeren. Als mijn gezelschap u niet onaangenaam is, zal ik u vergezellen tot in het dorp.

— Ver van hier?

— Piereghem... Een kwart uurs door het bosch. Langs den steenweg is het wel een half uur.

— Dan door het bosch, want ik heb grooten honger.

— Is uw meester zoo hardvochtig, dat hij die arme weduwe uit hare woning zou doen jagen? vroeg Bertrand.

— De baron woont te Brussel, zeide de rentmeester, en houdt zich met al die kleine zaken niet bezig. Hij laat dat aan mij over.

— Gij zijt dan hardvochtig?

— Als gij het zoo noemen wilt, heer graaf. Als ik mijne rekening maak, moet alles in orde zijn, of de baron buldert tegen mij, en met zachtheid is er van dat boerenvolk niets te bekomen.

— Maar als de menschen het niet hebben, dan kunnen ze het toch niet geven?

— Dat is hunne zaak. Als ze de pacht niet kunnen betalen, moeten ze op geene hoeve wonen.

— Ze kunnen toch op geen appelboom slapen.

— Des te minder, zei Robert, daar die appelboom dan weer aan den eenen of anderen baron zou toebehooren.

— Ik doe mijn plicht, zei de rentmeester, en het zal er op uwe eigendommen ook zoo toegaan.

— Toch niet.

— Wonen die lieden daar voor niets?

— Er woont niemand.

— Hoedat?

— Ik bezit alleen goudmijnen.

— Ha, dat is wat anders.

— Om op ons onderwerp terug te komen; het is waar, dat gij uwen plicht moet doen, en de zaken van den baron

in regel brengen, maar ge zoudt toch minder barsch en wat beleefder kunnen zijn en die lieden behandelen als menschen, en niet als honden, zooals gij het met die arme weduwe deedt.

— Dat gaat niet... Dat boerenfolk moet ruw behandeld worden. Als ge beleefd moest wezen, zouden ze u uitlachen. Ge moet dat ras kennen... Langs hier, heeren.

Zij namen een weg, die tusschen de masten slingerde.

Weer sprak Bertrand eenige woorden tot Robert in eene vreemde taal, en het antwoord klonk even onverstaanbaar voor den rentmeester.

— Die boerenbeesten, zoo vervolgde deze laatste, moeten werkelijk als honden behandeld worden. Dat is de eenige wijze, om hun eerbied voor u in te boezemen. Het is...

Hij sprak niet verder.

Bertrand had hem met de eene hand bij den nek gegrepen en drukte hem de andere op den mond, om hem het roepen te beletten.

Robert sprong vooruit en wond hem eene koord rond het lichaam, zoodat zijne armen tegen zijn bovenlijf stevig vastgebonden waren.

Dit was op een oogwenk gebeurd.

De rentmeester zag den loop van twee revolvers op zijne borst gericht.

— Als ge één stap doet, schiet ik u neer, zei Robert.

— Als ge één kreet durft uiten, doe ik hetzelfde, sprak Bertrand.

Ze gaven zich nuttelooze moeite. De schrik had den rentmeester zoo zeer aangedaan, dat zijne beenen onder hem knikten, en hij er niet in zou geslaagd zijn, een kreet uit de toegeschroefde keel te krijgen.

— Ge verdient dat we u hier doodranselen, zei Bertrand, want ge hebt wellicht vele menschen ongelukkig gemaakt en tot den bedelstaf gebracht.

— Als we u laten leven, zei Robert, dan is het omdat we de gewoonte niet hebben, iemand het bestaan te ontnemen.

— Waar is uw geld?

— Hier is de brievenstasch van dien braven heer.

Hij reikte Bertrand het voorwerp over. Deze opende de tasch:

— Vol bankbriefjes! riep hij. Gij zijt wellicht vandaag den ganschen dag op jacht geweest en ge hebt eene goede vangst gedaan... Wij slaan dit geld aan, in naam van de rechtvaardigheid... Een dezer dagen zullen wij uwen heer bezoeken te Brussel, om hem op de hoogte te brengen van uwe handelwijze tegenover zijne pachters... Gij kunt hem al op voorhand groeten namens Bertrand.

— En Robert!

— Robert en Bertrand! zuchtte de rentmeester.

— Ge zegt het juist. Robert en Bertrand, die hopen dat deze kleine les vruchten zal dragen. Het zou in uw eigen belang zijn, want den eenen of anderen dag zult ge eens iemand op uwen weg vinden, die uw onrecht met den dood straft... Vaarwel!

De twee vagebonden verdwenen onder de boomen.

Nauwelijks hadden zij zich verwijderd of een man, het geweer over den schouder en vergezeld van een hond, verscheen op de plaats, waar de intendant van den baron zich bevond.

— Jachtwachter! kreet de bestolene, gij zijt van God gezonden!

— Ik!... Wat?...

— We kunnen Robert en Bertrand vangen!

— Wat zegt ge?

— Kom spoedig!... Ze verlieten mij een paar sekonden geleden, na me al mijn geld ontnomen te hebben.

De hond liep snuffelend rond.

— Uw hond zal hun spoor vinden... Kom spoedig, wij kunnen het rond sommetje, dat op hun hoofd staat, gemakkelijk verdienen.

Een oogenblik later stapten de twee mannen achter den hond, die de voetstappen van Robert en Bertrand volgde, langs de wegeltjes van het bosch.

De rentmeester en de jachtwachter kregen het dievenpaar in het oog, in de dreef, die naar het kasteel van Purmerghem leidde.

— Houd uw hond in, zei de intendant; ginder gaan ze. Laat ons voorzichtig zijn en hier langsheen de boomen sluipen...

Toen Robert en Bertrand aan het slot kwamen, bevonden hunne twee vervolgers zich op een tiental meter afstand achter hen.

De twee vagebonden wierpen een onderzoekenden blik over de baan. Robert opende het hek van den kasteeltuin en beiden traden binnen.

— O! zei de rentmeester.

— Zonderling! fluisterde de jachtwachter.

Zij slopen tot bij het hek en kwamen juist in tijds, om het tweetal het slot te zien binnentreden.

— Ha! zei de rentmeester.

— Ze wonen daar, sprak de jachtwachter. Hebben wij geen verkeerde mannen gevolgd?

— Geenszins. Misschien is het Robert en Bertrand niet, en hebben ze gezegd dat ze die beroemde dieven waren uit grootspraak, maar dat het de kerels zijn, die mij bestolen hebben, is zeker.

— Wat gaat ge nu doen, heer rentmeester?

— Wel, den huisbewaarder van Purmerghem's slot, een ouden hovenier dien ik van dichtbij ken, eens vragen, wie die kerels zijn.

— Misschien wel de eigenaars van het kasteel?

— Onzin!

— In de middeleeuwen leefden de meeste edelen van hetgeen ze op den openbaren weg van voorbijgangers roofden.

— Die tijd is lang voorbij, en ik raad u aan, die beschouwingen over de middeleeuwen achterwege te laten. Indien de baron vernam, dat ge zoo spreekt, uw paspoort zou gauw geteekend zijn. Kom!

Hij naderde met den jachtwachter de woning van den ouden hovenier en klopte aan.

Alles bleef stil daar binnen.

— Zouden ze den huisbewaarder vermoord hebben?

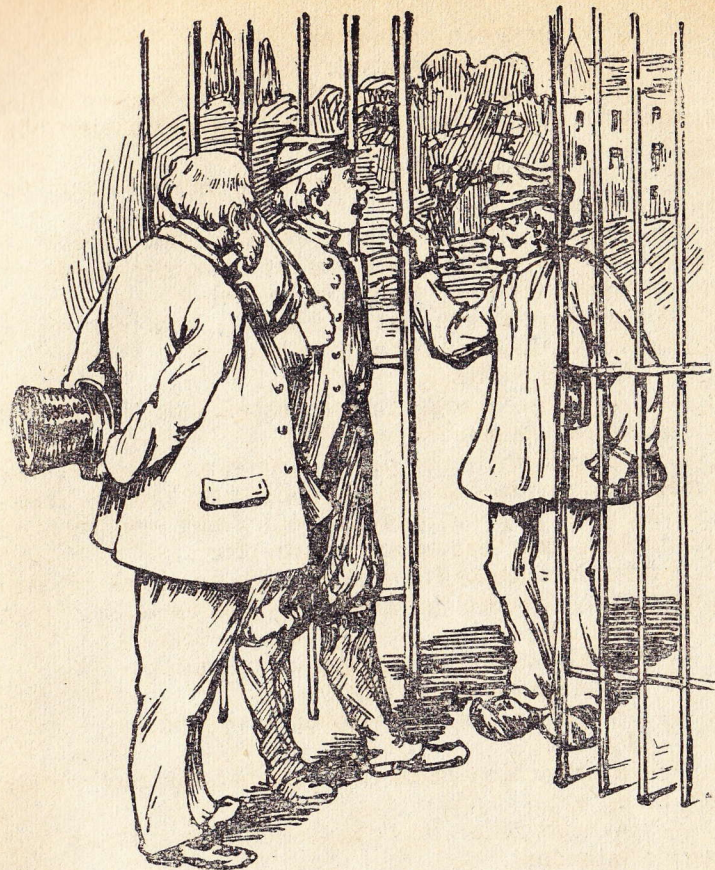
Hij klopte nogmaals, luider.

De poort van het kasteel werd geopend en de hovenier verscheen op den drempel.

— Daar is hij, sprak de jachtwachter.

— Hij komt uit het kasteel, mompelde de rentmeester.

De huisbewaarder was tot bij de twee bedienden van

«Ik kom eens hooren, of ge geen dennen te koop hebt?» zei de jachtwachter. (Blz. 125)

den baron gestrompeld.

— Ik kom eens even hooren, of ge geen dennen te koop hebt? zei de jachtwachter.

— Neen, voor het oogeblik niet.

— Ge weet niet, waar er te krijgen zijn?

— Ik zou het niet kunnen zeggen.

— Hoe stelt gij het anders?

— Alle dagen een dag ouder.
— Ge ziet er nog flink uit.
— Ja, 't hart is nog gezond, maar de beenen willen niet meer vooruit... Kom even in huis een glas bier drinken.
— Neen, ik dank u. Ik moet voort, op zoek naar den-
nen. Tot ziens.
Ze gingen heen en de huisbewaarder strompelde — doch veel sneller dan men het van die oude, slechte beenen zou verwacht hebben — naar het kasteel.
— Laat ons maken, dat we zoo snel mogelijk wegko-
men, zei de rentmeester tot zijn makker.
— Ik begrijp niet...
— Als ge geen kogel in uw hespen wilt krijgen, zet het dan op een loopen.
En op een drafje liep de rentmeester langsheen de boomen van de dreef, tot hij aan het dennenbosch geko-
men was, waar hij tusschen de boomen nog een tijd lang voortstapte, zonder een woord te spreken.
Eindelijk matigde hij zijnen stap, en sprak tot den jachtwachter, die hem gevolgd was, zonder te begrijpen wat er gebeurde:
— Wij zijn aan een groot gevaar ontsnapt.
— Ik versta er niets van.
— Zij hebben den ouden hovenier gedood.
— Hoedat?
De jachtwachter keek den rentmeester met groote ooggen aan.
— Ge denkt zeker dat ik in de hersenen geraakt ben? vroeg de intendant.
— Toch niet.
— Ge verstaat niet, hoe een hovenier, met wien we zooveen gesproken hebben, vermoord kan wezen?
— Dat is het!
— Het was de oude hovenier niet, die tot ons geko-
men is... Het was de kleinste der twee bandieten, Robert dus, geheel vermomd. Ik heb dat dadelijk bemerkt... Daar-
om vroeg hij ons een glas bier te drinken in de hoveniers-
woning. Daar had hij ons kunnen gevangen nemen en daarna dooden. Mij kon hij niet verschalken: ik heb den ouden hovenier van het slot van Purmerghem te goed ge-

kend.

— Wat gaan we nu doen?
— Onmiddellijk naar Antwerpen vertrekken, om de politie op de hoogte der zaak te brengen. De premie is voor ons, jongen. Ik deel ze met u, maar ge moet dan ook bijdragen tot de onderneming.
— Wat moet ik doen?
— Het kasteel bewaken.
— Hoedat?
— Langs het hek. Ge legt u bezijden de baan in hin-
derlaag...
— Opperbest.
— Als een der kerels het slot verlaat, volgt ge hem op.
— Het zal gebeuren.
— Wees voorzichtig.
— Reken op mij, heer rentmeester.
De twee mannen scheidde van elkander.
De jachtwachter ging terug door het bosch, langs de wegeltjes, die ze hadden genomen om het kasteel den rug toe te keeren.
Robert kwam in het salon onder het kasteel en kreet:
— Verraden!
Bertrand sprong op als eene hinde, die een schot hoort.
— Hé!
— We zijn geknipt!
— Spreek dan toch duidelijker, en zeg wat er ge-
beurd is.
— De rentmeester moet ons gevolgd zijn, en weet ons nestelen.
— Dat is niet mogelijk!
— Het is nochtans zoo... Hij is daareven aan de ho-
venierswoning komen aankloppen, om me te vragen of er geen dennen te koop waren op het kasteel.
— Was hij het?
— Ja, hij was het zeker, in gezelschap van een soort van boschwachter.
— Die moeten elkander in het bosch ontmoet hebben en ons gevolgd zijn.
— 't Kan niet anders. Ik heb bemerkt dat de kerel mij herkende, ondanks mijne vermomming. Ik heb be-

proefd hem in het hoveniershuisje te lokken, doch hij was op zijne hoede.

— Waar is hij nu?

— Hoogstwaarschijnlijk op weg, om aan de gendarmerie onze schuilplaats bekend te maken.

— Hij weet dus, dat wij op het kasteel verblijven?

— Natuurlijk.

— Maar toch kent hij onze schuilplaats niet?

— Neen, wat echter niet belet dat we spoedig naar ander oorden zullen moeten verhuizen.

— Waarom dat?

— Het kasteel zal van op den zolder tot in den kelder doorzocht worden. Wie zegt u, dat een fijne gendarm onze schuilplaats niet zal ontdekken? Zooals gij ze gevonden hebt, kan een ander ze ook vinden.

— Inderdaad.

— En vindt men ze niet, dan zal men toch niet gelooven dat wij in den grond konden verdwijnen, zooals Lucifer, en het kasteel zal langs alle kanten bewaakt worden. Willen wij dan niet van honger omkomen, als onze voorraad zal uitgeput zijn, dan moeten we ons gevangen geven. Ik geloof dat er slechts één uitweg overblijft: maken dat we hier weggomen.

— We hadden beter gedaan, vandaag niet uit wandelen te gaan.

— Dat is zoo, maar spijt komt altijd te laat.

— En we zijn toch in de gelegenheid geweest eene goede daad te verrichten.

— Ja, en we ondervinden eens te meer, ongelukkiglijk tot onze schade, dat eene weldaad steeds beloond wordt.

— Laat ons nu eens nagaan, hoe en waarheen we zullen vluchten.

— Naar Holland.

— Te voet? Met eene koets?

— Neen, we gaan tot een naastliggend dorp, waar eene statie is en met den ijzerenweg vliegen we naar Holland.

— En onze gevangene?

— Dien sluiten we op in eene kamer van het kasteel. Ze zullen hem daar wel vinden.

— Hij kan inlichtingen geven over ons verblijf alhier.

— Dat kan geen kwaad. Het zal onzen naam nog wat roem bijzetten.

— We verkleeden ons?

— Natuurlijk.

— Nora laten we hare kleederen behouden.

— Dat is verkieslijk.

— Moeder met twee dochters... Dat is het... Niemand zal ons lastig vallen... Veel tijd hebben we niet te verliezen...

— Binnen een kwart uurs zijn wij op weg.

AUCTOR

De laatste lotgevallen van Robert en Bertrand

Pentteekeningen van EMIEL WALRAVENS

Omslag van STAN VAN OFFEL

L. OPDEBEEK — Uitgever — ANTWERPEN